

**Vraag nr. 72
van 2 juli 1996
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN**

*Decreet kunstwerken in openbare gebouwen –
Toepassing*

Reeds op 23 december 1986 keurde de toenmalige Vlaamse Raad een decreet goed met betrekking tot de integratie van kunstwerken in openbare gebouwen.

Dit decreet bepaalt dat bij bouw of verbouwing die geheel of gedeeltelijk ten laste komt van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, een bepaald percentage van de kosten moet worden besteed aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken.

1. Wordt er toegezien op de toepassing van dit decreet voor gebouwen die door de administratie van de minister worden gesubsidieerd ?
2. Om welke kunstwerken gaat het dan meestal ?
3. In welke mate gaat het om kunstwerken van Vlaamse of buitenlandse kunstenaars, mannen of vrouwen ?

N.B.: Deze vraag werd gesteld aan alle ministers.

Gecoördineerd antwoord van minister Luc Martens

Op 23 december 1986 werden door de Vlaamse Raad twee analoge decreten (één voor de Vlaamse Gemeenschap en één voor het Vlaams Gewest) goedgekeurd, houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en diensten die tot de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest behoren.

Het toezicht op de toepassing van deze decreten werd niet gecentraliseerd en berust voor elk bouwdoossier (gebouwen in eigen beheer zowel als subsidiedossiers) bij de individuele administraties.

Wel verplichtte de ministeriële omzendbrief van de minister van Cultuur van 4 september 1987 de diverse administraties om elke geplande integratie bij de administratie Kunst te melden en deze daar-

over telkens een beperkt informatief dossier te bezorgen, foto van de realisatie inclusief.

Bij de administratie Kunst werd uiteindelijk slechts een minimaal aantal dossiers (minder dan 20) ingediend, waarvan vele onvolledig.

Hierna volgt een overzicht van de stand van zaken m.b.t. de toepassing van de integratiedecreten binnen de diverse bevoegdheidssterreinen van de Vlaamse regering.

1. Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Bedoeld decreet is in hoofdzaak van toepassing op de subsidiëring van culturele centra en openbare bibliotheken. De regeling heeft wel een uitdovend karakter.

De subsidieregeling van de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot culturele infrastructuurwerken, in casu culturele centra en openbare bibliotheken, werd immers opgeheven en vervangen door een subsidieregeling opgenomen in het decreet van 20 maart 1991 betreffende het investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen die in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest door of op initiatief van de provincies, de gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden gedaan.

Momenteel worden nog onder meer de culturele centra van Roeselare en Torhout en de bibliotheken van Zulte, Ninove en Jette afgehandeld.

Het toezicht op de toepassing van de decreten houdende de integratie van kunstwerken werd behartigd door de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur en gebeurde via het bouwprogramma en het voorontwerp van het desbetreffende project.

Aangezien de kunstwerken moet worden geïncorporeerd in de infrastructuur of de omgeving *stricto sensu*, zodat ze het karakter krijgen van een goed onroerend door bestemming, gaat het meestal om beeldhouwwerken of glas-in-loodramen. Deze kunstwerken worden verwezenlijkt door Vlaamse kunstenaars die hetzij individueel, hetzij in wedstrijdverband worden aangesteld.

Binnen de kunstensector wordt op basis van dit decreet, naar aanleiding van de verbouwingswerken van de Ancienne Belgique, een kunst-

werk van Marc Verstockt geïntegreerd in de vloer van de inkomhall. Ook voor het bouwproject van het Raveelmuseum zal in de integratie van een kunstwerk in het gebouw worden voorzien.

De decreten van 1986 zijn verder niet van toepassing op de sector van het Jeugdwerk. Binnen deze sector wordt geen infrastructuur gesubsidieerd.

2. Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid voert inzake de decreten van 1986 een actief beleid.

Dit beleid resulteerde in volgende realisaties.

Voor de twee belangrijkste kantoorgebouwen die momenteel in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap worden opgericht in Brussel, namelijk het Graaf de Ferraisgebouw (huisvesting Leefmilieu en Infrastructuur) en het H. Consciencegebouw (huisvesting Onderwijs), is telkens in de overeenkomsten een bedrag opgenomen van 15 miljoen frank voor de integratie van kunstwerken.

Daarbovenop stelt de promotor nog bijkomend 5 miljoen frank ter beschikking.

De keuze van de kunstenaars zal gebeuren door een deskundige jury. Voor de keuze zal een oproep worden gedaan tot de belangstellende kunstenaars om, na een bezoek aan de bouwplaats, een voorstel met prijsofferte te formuleren. Er is geen beperking wat de aard van de kunstwerken betreft : beeldhouwwerk, schilderijen, plafond-, muur-, vloergeïntegreerde kunstwerken. De voorkeur gaat natuurlijk uit naar in Vlaanderen werkzame kunstenaars.

Verder richtte Vlaams minister Wivina Demees-ter-De Meyer per 7 februari (1996) een omzendbrief aan de door het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) gesubsidieerde instellingen waarbij :

- voor de periode 1987-1995 een overzicht wordt gevraagd van de opvolging van de decreten houdende de integratie van kunstwerken ;

- wordt gesteld dat nieuwe subsidie-aanvragen slechts ontvankelijk worden verklaard als de bouwplannen en het lastenboek in een geïntegreerd kunstwerk voorzien.

3. Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke-Kansenbeleid

De Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke-Kansenbeleid heeft geen eigen infrastructuur onder haar bevoegdheid, noch beheert zij enige subsidieregeling voor gebouwen waarop deze decreten van toepassing zijn.

4. Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

Uit de antwoorden die door de diverse instanties aan Vlaams minister Luc Van den Bossche werden bezorgd, blijkt dat aan deze decreten zeer uiteenlopende interpretaties worden gegeven die de facto steeds tot een niet-toepassing van de decreten van 1986 leiden.

Hierna volgt een overzicht van deze interpretaties.

DIGO

"De subsidiëring door de DIGO (Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs) werd ingevoerd bij decreet betreffende het Onderwijs van 5 juli 1990. Artikel 13 van de wet van 29 mei 1959 zoals gewijzigd door voormeld decreet stelt de voorwaarden vast om een beroep te kunnen doen op de aan de DIGO toegekende investeringsmiddelen.

De besteding van een bepaald percentage van de bouwkosten aan de integratie van kunstwerken werd hierin niet als verplichting opgenomen.

Indien een inrichtende macht, met toepassing van het decreet van 23 december 1986, de subsidiëring van een dergelijk kunstwerk vraagt, komt dit in principe in aanmerking voor subsidie na beslissing door de raad van bestuur van de DIGO."

ARGO

"De ARGO (Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs) stelt dat de decreten van 1986 niet van toepassing zijn op de ARGO-

infrastructuur. De ARGO stelt dat uit de voorbereidende werken van de decreten van 1986 blijkt dat de indiener van het decreetsvoorstel de toepassing van dit decreet uitdrukkelijk wenste beperkt te zien tot de gebouwen “die een functie hebben tot opvang van het publiek” en aldus normaal toegankelijk zijn voor het publiek.

De ARGO is van mening dat de ARGO-school-gebouwen niet onder de toepassing van dit decreet vallen, vermits zij niet als dusdanig openstaan voor het grote publiek zoals dit voor de culturele centra en sporthallen wel het geval is.”

Katholieke Universiteit Leuven

“... Het patrimonium van de Katholieke Universiteit Leuven is zeer omvangrijk en manifest aanwezig in het Leuvense stadsbeeld. Voor de buitenwereld vormt het een geheel: de universiteit.

Onder meer hierdoor achten wij het weinig zinvol de toepassing van het decreet louter te bekijken in functie van de afzonderlijke gebouwen of de afzonderlijke gebouwencomplexen. Bovendien vinden wij het maatschappelijk weinig relevant om de reeds schaarse middelen voor kunstwerken te besteden aan louter utilitaire gebouwen, zoals de nieuwe Alma-keuken op campus Arenberg.

In de plaats hiervan opteert de KU Leuven om haar inspanningen op dit vlak prioritair te richten op die gebouwen, die omwille van hun betekenis, bestemming of ligging belangrijk zijn voor onze samenleving of voor het Leuvense stadsbeeld...”

Limburgs Universitair Centrum

“In de voorbije jaren heeft het Limburgs Universitair Centrum met de steun van de Europese Unie-EFRO en van de Vlaamse Gemeenschap (Limburgfonds) twee onderzoekscomplexen opgericht. Het betreft het Instituut voor Materiaalonderzoek, groot 3.420 m² en met een bouwwaarde van 32,4 miljoen frank, en het Expertise-centrum Digitale Media, groot 1.420 m² met een bouwwaarde van 70 miljoen frank.

De beschikbare financiële middelen bleken niet voldoende om ook onmiddellijk in de integratie van kunstwerken te voorzien. Door mecenaat

werd wel reeds de inkomhal van het Expertise-centrum voor Digitale Media met enkele kunstwerken verfraaid.”

Vrije Universiteit Brussel

“De oprichting of verbouwing van de universitaire faciliteiten wordt geregeld door het decreet van 12 juni 1991. Gelet op de beperkte omvang van de investeringskredieten en gelet op de bestemming ervan (o.a. het moet onroerende goederen betreffen), is er geen ruimte om kunstwerken aan te kopen lastens de investeringstoelage.”

Ufsia, Antwerpen

“Sinds het van kracht worden van de decreten werd door de Ufsia geen gebouw meer opgericht, noch verbouwingen gerealiseerd, geheel of gedeeltelijk ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.”

RUCA, Universitair centrum Antwerpen

Bij de laatste nieuwbouw (faculteitsgebouw Toegepaste Economische Wetenschappen op de Middelheimcampus) werd een monumentaal kunstwerk geïntegreerd, met name het werk “Zoek de zeven” van de hand van Pierre Ale-chinsky en Hugo Claus.

Het betreft een werk uitgevoerd in geëmailleerde lavasteen, een decompositie van een dichtbundel voorstellend (oppervlakte 18 m²).

Universitair Instelling Antwerpen

De UIA heeft sinds 1987 geen nieuwe gebouwen meer opgericht, noch zware verbouwingen gerealiseerd.

(De instellingen UZ Gent, Universiteit Gent en de Katholieke Universiteit Brussel hebben het hun gevraagde verslag nog niet bij de bevoegde minister ingediend)

5. Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling meldde dat dit decreet geen toepassingen heeft gekregen binnen het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw. Het subsidieert geen gebouwen.

6. Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening

De Vlaamse minister van Openbare werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening meldde dat het departement Leefmilieu en Infrastructuur niet betrokken is bij de problematiek van integratie van kunstwerken in openbare gebouwen en tot dusver geen uitvoering heeft gegeven aan het betreffende decreet.

7. Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

De Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media deelde mee dat de departementen die onder zijn bevoegdheid vallen geen gebouwen subsidiëren en dat de decreten met betrekking tot de integratie van kunstwerken in openbare gebouwen derhalve niet van toepassing zijn.

8. Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en

Huisvesting diende tot dusver geen gegevens in.

9. Minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

De minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie liet weten dat binnen zijn bevoegdheid geen bouwwerken werden gesubsidieerd.

Conclusie

Uit de verscheidene antwoorden blijkt dat de bestaande decreten niet de vooropgestelde resultaten hebben bereikt.

Ik zal dan ook aan mijn administratie vragen om de uitvoering van deze decreten te evalueren. Indien blijkt dat deze decreten nog een doelmatige potentialiteit bezitten, zullen ze worden geactualiseerd in samenspraak met de verschillende departementen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.